

خبر

تصمیم نهایی ساختمان شیشه‌ای

برای جام‌جم چیست؟

آخرین خبرها حاکی از آن است که شبکه جهانی جام‌جم پس از ۲۶ سال قرار است از پخش ماهواره‌ای به شیوه برودکست (Broadcast) محروم شود. از همان زمان که حرف و حدیث‌هایی درباره تعطیلی این شبکه به گوش رسید و تکذیب نشد، مشخص بود که دوره فعالیت جام‌جم حداقل به شکل قبلی به پایان رسیده است.

بر اساس این گزارش ایسنا، گویا تصمیم بر ادامه فعالیت شبکه جام‌جم به شکل اینترنتی است؛ سرانجامی که در ادامه شاید تعداد دیگری از شبکه‌ها را هم دربرگیرد. با این همه پس از اعلام خبری مبنی بر سپردن ماموریت انتقال شبکه جام‌جم از بستر برودکست بر بستر اینترنت به حسن ملکی که از سوی روابط عمومی معاونت سیما اعلام شد، در ادامه این خبر از روی سایت برداشته شد!

اما علت چنین تصمیمی که ظاهرا هنوز به مرحله نهایی نرسیده، به دلایلی چون کمبود مخاطبان و ضرورت تحول به معنای ادغام و کوچک‌سازی برمی‌گردد؛ سیاسی که چند سال قبل در دوره محمد سرافراز هم در دستور کار رسانه ملی قرار گرفت اما با رفتن زودهنگام او از صداوسیما، این طرح هم نیمه‌کاره ماند.

حال اینکه چرا جام‌جم و چرا گلستان کاخ از کشور - در شرایطی که در این فضا به شدت نیازمند تقویت رسانه‌های بین‌المللی‌مان در بسترهای مختلف هستیم - پریشی است که روابطعمومی جام‌جم می‌گوید ادعای ریزش مخاطبان، مبنای علمی ندارد؛ چراکه حدود هفت سال است اصلا نظرسنجی در این زمینه صورت نگرفته است که بتوانند به آن استناد کنند. با این همه تلویزیون گویی تصمیمش را گرفته است و حسن ملکی که از سال ۹۸ با حکم مرتضی میرباقری (معاون وقت سیما) مدیر شبکه جام جم شده بود، این مسوولیت را خواسته یا ناخواسته عهددار شده است؛ هرچند برداشتن خبر از روی سایت معاونت سیما، بار دیگر همچیز را مبهم می‌کند.

اما شبکه‌های برون‌مرزی و بین‌المللی ایرانی که جام‌جم هم جزئی از آن محسوب می‌شود، در این سال‌ها به واسطه تحریم‌های غرب بارها برای پخش از روی سبسترهای ماهواره و اینترنت با مشکل مواجه شده‌اند.

حسن ملکی سال گذشته به مناسبت بیست و ششمین سالگرد این شبکه، در پاسخ به پرسشی درباره ریزش مخاطبان گفته بود: ایرانیان خارج از کشور در زمانی که ماهواره شبکه‌های فارسی‌زبان نداشت مخاطب پروپاقرص شبکه جام‌جم بودند؛ چه آن موقع و چه این روزها که از محیط زندگی‌شان فیلم و برنامه تولید می‌شود

و به گونه‌ای خودشان را در قالب شبکه جام‌جم می‌بینند، این هم دلیلی است که ببینند این شبکه را دنبال می‌کند. اما برخی از سیاست‌های داخلی مثل کاهش اعتبار ریالی و ارزی که قبلاً بهتر اختصاص داده می‌شد و حتی بهره‌مندی از برخی امکانات و مجریان و برنامه‌سازان موفق، توقف سه کانال به یک کانال هم مزید بر علت شد بخشی از مخاطبپان همراه از دست بروند. او همچنین به تحریم‌ها اشاره کرده و افزود بود، «این اتفاق باعث شد شبکه‌های فارسی‌زبان سندانقلاب در ماهواره شکل بگیرند و بخشی دیگر از ریزش مخاطب را برای شبکه ما به وجود آورند و به گونه‌ای شبکه تا حدودی مخاطبانش را کم کند. منتها در چند سال گذشته سعی کردیم این اشکال را برطرف کنیم.»

بر اساس این گزارش ایسنا، با شرایطی که از سوی مدیر شبکه جام‌جم ترسیم شده بود و همچنین بیابنیه‌ای که روابط عمومی شبکه منتشر کرد و همچنین لزوم تقویت فعالیت شبکه‌های برون مرزی و بین‌المللی در فضای فعلی، شاید تصمیم نهایی برای محروم کردن شبکه جام‌جم از یکی از سبسترهای تعامل یا مخاطب، نیاز به بازنگری و تامل بیشتر داشته باشد.

به گزارش ایلنا، ماجرای کشف تاریخ گمشده کاخ گلستان یکی از خبرهایی است که این روزها دهان به دهان می‌چرخد. اما راز کشف این تاریخ گمشده چیست و چگونه است که پس از سال‌ها با وجود آنکه این کاشی‌ها جلوی چشم همگان بوده اما کسی آنها را ندیده!

آقرین امامی (مدیر مجموعه میراث جهانی کاخ گلستان) با اشاره به تاریخی که از انجام تغییرات در عمارت برلیان در دوره پهلوی یکسری تغییرات در عمارت برلیان و بسیاری از بخش‌های کاخ گلستان بخصوص در تزئینات داخلی و مداخلاتی در حوزه معماری و تزئینات وابسته به معماری اتفاق می‌افتد که یکی از آنها به صورت وسیع در عمارت برلیان بوده است. اسناد و تصاویر این تغییرات نیز در آلبوم خانه کاخ گلستان موجود است.

او ادامه داد: بر اساس این اسناد، کف عمارت برلیان کاملا کنده شده و بعد در دوره پهلوی براساس مد روز، پارکت شده است. در آن زمان کاخ در انحصار دربار بود و به منابه یک اثر تاریخی به آن نگاه نمی‌شد از این رو بر اساس سلاطی دربار، تغییراتی در آن ایجاد می‌کردند. برای مثال می‌توان به تغییراتی در ضلع شمالی تالار برلیان اشاره کرد. بر اساس عکس‌هایی که در اختیار داریم در این بخش در دوره قاجار دو در وجود داشت که احتمالاً به بخش اندرونی کاخ که در گذشته وجود داشت، راه داشتند و بعد از ساخت ساختمان دارایی در پشت این بخش و در جریان تعمیرات، برخی از این درها کور و تبدیل به کمد شدند. برای آنکه بتوانند از کمدهای جدید استفاده کنند و جهت همسطح شدن ارسی‌ها با کمد، از تخته استفاده کردند که در نهایت فاصله‌ای بین کف و آنچه به عنوان سطح کمد دیده می‌شد، بوجود آمد. همین امر سبب شد تا سالیان سال، کف این کمدها از دید عموم و مسئولان کاخ دور بماند.

مدیر مجموعه میراث جهانی کاخ گلستان ادامه داد: حتا در دوره‌ای امنای اموال حین جابه‌جایی اشیاء، از این کمدها برای نگهداری موقت برخی از آثار استفاده و در آنها را پلمپ می‌کردند. در دوره‌ای بنابر آن شد تا تمام آثار این کمدها به مخزن منتقل شود. جالب آنجاست که وقتی آثار از این کمدها منتقل شدند، همگان به این کمدها به چشم کمدهای خالی نگاه می‌کردند و هیچ کنجکاوی خاصی درباره آن‌ها وجود نداشت. زمانی که در دوره پهلوی دوم درصد پارکت کردن کف تالار برلیان برآمده‌اند، قسمت‌های داخل کمدها را به دلایل مختلف پارکت نکردند و از آنجا که در کمدها بسته بود، حتی به سراغش هم نرفتند و به نوعی رهاپش کردند.

امامی با اشاره به آنکه این روند تا زمانی که مرمت و تعمیر تالار برلیان آغاز شد، ادامه یافت، گفت: قبل از آنکه بخوایم تالار برلیان را مرمت کنیم، اتفاقات این مجموعه را مورد بررسی قرار دادیم و متوجه شدیم مهم‌ترین اتفاقی که در این تالار افتاده، فرات فرمان مشروطه است از این رو تصمیم بر آن شد تا تالار برلیان تبدیل به پادمان نهضت مشروطه ایران شود. برای چیدمان تالار برلیان، به بررسی اسناد و مدارک و عکس‌های موجود در کاخ گلستان پرداختیم که در نهایت به نقاشی رنگ روغن ابوالحسن خان ثالث (یحیی غفاری) رسیدیم که تصویری کلی از تالار اصلی را نشان می‌داد. در این تابلو به جزئیات توجه

در شمس‌العماره چه خبر است؟

عکس‌هایی که اخیرا از شمس‌العماره در کاخ گلستان منتشر شده، ابهام‌هایی را ایجاد کرده است. ورودی این بخش از کاخ گلستان به روی بازدیدکنندگان بسته شده است و مدتی پیش هم بخش‌هایی از آن پوشانده شده بود. پیگیری از مسئولان کاخ گلستان حاکی از این است که مرمت کاشی‌ها و دیگر تزئینات شمس‌العماره آغاز شده است. «سربازان نوازنده»، یکی از زیباترین نقاشی‌های شمس‌العماره است که در بخش پایین ایوان شاه‌نشین نصب شده و مدتی است تکه‌هایی از کاشی‌های آن برای مرمت و استحکام‌بخشی از دیوار جدا شده است. روی یک بخش از دیوار شمس‌العماره هم درابست‌هایی نصب شده که مدتی پیش انتشار فیلمی از آن

سال‌ها آنچه جلوی چشم‌مان بود را ندیدیم

ماجرای پیدا شدن کاشی‌های قاجار در کمدهای کاخ گلستان

مدیر مجموعه میراث جهانی کاخ گلستان از چگونگی پیدا شدن کاشی‌های قاجاری در تالار برلیان سخن گفت و از کشف کاشی‌های دیگری که بخشی از تاریخ گمشده را روایت می‌کنند، خبر داد.

نشده و کلیات تصویر شده‌اند اما نمایی از کاشی‌های کف تالار مشهود است. با توجه به آنکه درحال حاضر کف تالار پارکت است، ما هیچ سندی از کاشیکاری کف تالار نداشتیم و این نقاشی برلمان جالب توجه می‌شد، بوجود آمد. همین امر سبب شد تا سالیان سال، کف این کمدها از دید عموم و مسئولان کاخ دور بماند.

مدیر مجموعه میراث جهانی کاخ گلستان، ادامه داد: حتا در دوره‌ای امنای اموال حین جابه‌جایی اشیاء، از این کمدها برای نگهداری موقت برخی از آثار استفاده و در آنها را پلمپ می‌کردند. در دوره‌ای بنابر آن شد تا تمام آثار این کمدها به مخزن منتقل شود. جالب آنجاست که وقتی آثار از این کمدها منتقل شدند، همگان به این کمدها به چشم کمدهای خالی نگاه می‌کردند و هیچ کنجکاوی خاصی درباره آن‌ها وجود نداشت. زمانی که در دوره پهلوی دوم درصد پارکت کردن کف تالار برلیان برآمده‌اند، قسمت‌های داخل کمدها را به دلایل مختلف پارکت نکردند و از آنجا که در کمدها بسته بود، حتی به سراغش هم نرفتند و به نوعی رهاپش کردند.

امامی با اشاره به آنکه این روند تا زمانی که مرمت و تعمیر تالار برلیان آغاز شد، ادامه یافت، گفت: قبل از آنکه بخوایم تالار برلیان را مرمت کنیم، اتفاقات این مجموعه را مورد بررسی قرار دادیم و متوجه شدیم مهم‌ترین اتفاقی که در این تالار افتاده، فرات فرمان مشروطه است از این رو تصمیم بر آن شد تا تالار برلیان تبدیل به پادمان نهضت مشروطه ایران شود. برای چیدمان تالار برلیان، به بررسی اسناد و مدارک و عکس‌های موجود در کاخ گلستان پرداختیم که در نهایت به نقاشی رنگ روغن ابوالحسن خان ثالث (یحیی غفاری) رسیدیم که تصویری کلی از تالار اصلی را نشان می‌داد. در این تابلو به جزئیات توجه

دو اتاق دیگر در جریان است. درحال حاضر فضای اصلی چیدمان و افتتاح شده، زمانی که مرمت را انجام می‌دادیم متوجه برجسب‌های نفرهای روی شیشه‌های کمد شدیم که احتمالا برای یکنواختی درهای کمد با فضای آینه‌کاری همجوارش بوده. طی این سال‌ها کسی درصدد کنند این برجسب‌ها برنیاامده بود که ببیند پشت آن چیست. البته تصوراتمان آن بود که این‌ها آینه‌های کهنه هستند. اما حین مرمت این برجسب‌ها را کندیم و متوجه کمد پشت آن شدیم. که ظاهر مناسبی نداشت. در نهایت هنگامی که تخته زیرین را مورد بررسی قرار دادیم بخشی از تخته شکست. این اتفاق سه روز مانده به افتتاح تالار نهضت مشروطه افتاد و متوجه کاشی‌های کف کمدها شدیم. کلیات این کاشی‌ها در نقاشی ابوالحسن خان ثالث آورده شده و متوجه شدیم که بخش گمشده‌ای از معماری تالار برلیان پیدا شده است. این کاشی‌های قاجاری در گوشه‌های شکسته، شوره گرفته و ترک خورده بودند و حتا با دست می‌شد آنها را برداشت. این کاشی‌ها در یک سطح قرار داشتند اما وضعیت مناسبی نداشتند.

او ادامه داد: در آن زمان باید تصمیم می‌گرفتم که در آستانه گشایش نمایشگاه نهضت مشروطه با این یافته‌ها چه کنیم. در نهایت بر آن شدیم تا کاشی‌ها را مرمت اضطراری کنیم. گذرکاری انجام، زیرسازی صورت گرفت و کاشی‌ها سر جای خود گذاشته شدند. با توجه به اینکه کاشی‌ها باقی‌مانده معماری دوره قاجار این مجموعه و سندی برای بازگرداندن دوره قاجار این مجموعه و سندی برای بازگرداندن فضا به اصالت اولیه است، برای ما ارزش زیادی دارند. درواقع بخشی از تاریخ گمشده تالار برلیان و کاخ گلستان نمودار شده بود. البته تعدادی از همکاران عنوان می‌کردند که می‌دانستند این کاشی‌ها

حاشیه‌هایی را ایجاد کرد. جبار آوج - معاون اجرایی کاخ گلستان - درباره آنچه در شمس‌العماره در حال وقوع است به ایسنا گفت: مرمت تزئینات ایوان شمس‌العماره پس از تالار برلیان در کاخ گلستان آغاز شده و قرار است آئینه‌کاری‌ها، گچ‌بری‌ها و کاشی‌کاری‌های ایوان شمس‌العماره، پاکسازی، استحکام‌بخشی و مرمت شوند. او افزود: پله‌های منتهی به بالای شمس‌العماره نیز مرمت می‌شود، ولی همچنان طبقات بالایی شمس‌العماره شرایط لازم و امکان بازدید عموم را نخواهند داشت، که البته برای جبران آن تور مجازی سه‌بعدی طراحی شده و از سایت کاخ گلستان قابل دسترسی است. آوج درباره دلیل نصب داربست در شمس‌العماره که مدتی پیش حاشیه‌ساز شده بود، نیز اظهار کرد: نصب داربست‌ها برای مرمت کاشی‌ها بوده است. ۴۰ مترمربع را در فاز اضطراری، مرمت می‌کنیم. معاون اجرایی کاخ گلستان این توضیح را اضافه کرد که کاخ گلستان تنها اثر دنیاست که در محوطه آن هفت‌هزار مترمربع کاشی‌کاری در تکنیک‌های مختلف هفت‌رنگ، معرق و … وجود دارد و به تنهایی، یک موزه کاشی به حساب می‌آید. این هفت‌هزار مترمربع که در فضای باز قرار دارد همیشه در معرض آسیب است و مدام باید حواسمان باشد. در طوفان‌های اخیر هم بخشی از کاشی‌ها آسیب دیده بود که در فاز اضطراری مرمت شدند. آوج افزود: به هر حال تغییرات اقلیم بر فرسودگی و تخریب کاشی‌ها

فرهنگ و هنر

اخبار

محمدرضا زائری رایزن فرهنگی ایران در الجزایر شد

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدرضا زائری به عنوان رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر منصوب شده است.

به گزارش ایسنا به نقل از روابطعمومی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، علیرضا مختارپور، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ضمن قدردانی از زحمات حجت‌الاسلام والمسلمین محمدرضا زائری در مدت زمان مسئولیت او به‌عنوان رئیس اندیشگاه فرهنگی این سازمان، انتصاب او را به‌عنوان رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر تبریک گفت.

متن این پیام به شرح زیر است: «اعتلای جایگاه شایسته علمی و فرهنگی سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران در جامعه محققان و پژوهشگران کشور بدون شک مرهون اقدامات و فعالیت‌های مؤثر انسان‌های خدوم است.

جنابعالی به عنوان یکی از مدیران سازمان در دوران حضور خویش نقش اثرگذاری در رشد، توسعه و پیشبرد اهداف سازمان داشته و در راستای خدمت به ارتقای دانش و فرهنگ این مرز و بوم با پیشینه کهن فرهنگی و تاریخی همت کرده‌اید.

بدین وسیله از زحمات، تلاش‌ها و همکاری صمیمانه شما در مدت تصدی مدیریت وظایف «اندیشگاه فرهنگی سازمان» شکر و قدردانی می‌کنم. توفیق روزافزونتان را از خداوند متعال مسألت دارم.»

حجت الاسلام والمسلمین محمدرضا زائری از دیماه سال ۱۴۰۰ طی حکمی از سوی رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران به عنوان رئیس اندیشگاه فرهنگی این سازمان انتخاب شد و در شهریور سال جاری به عنوان رایزن فرهنگی جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر منصوب شد. تشکیل سلسله نشست‌های «گفت‌وگوی آزاد» در ۱۷ جلسه و مرور اسناد‌های کلاسیک دنیا به زبان انگلیسی از جمله فعالیت‌های دوره ریاست او بر اندیشگاه فرهنگی عنوان شده است.

همایون شجریان:

با نفس مردم زنده‌ام

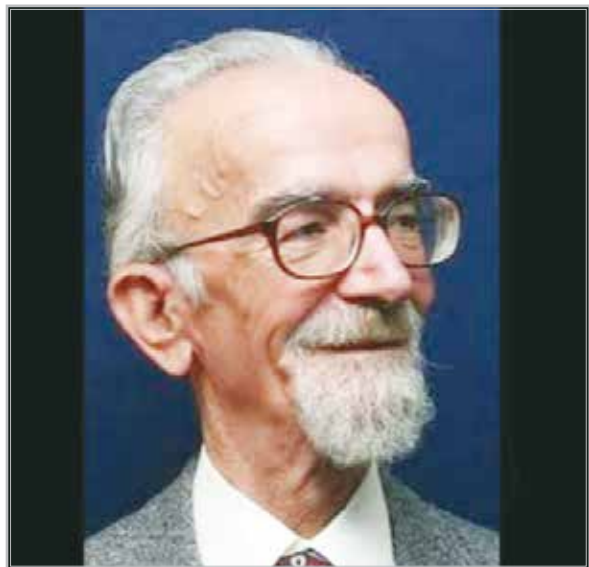

همایون شجریان (خواننده موسیقی ایرانی) که به تازگی تور کنسرت‌های اروپایی خود را از کشور ترکیه آغاز کرده است، درباره جزئیات این تور سخن گفت و اظهار کرد: با نفس مردم زنده‌ام. تور اروپایی ۲۰۲۳ خود توضیح داد: تور ما از استانبول آغاز شد و در اروپا ادامه خواهد یافت. آمستردام، فرانکفورت، برلین، استکهلم، بوتجه‌بری مقاصد بعدی ما هستند و در نهایت این تور در کینهاگ پایان خواهدیافت.

شجریان درباره استقبال مخاطبان از کنسرت استانبول گفت: همه لحظات این اجراها برایم پر از لطف مردم است و این توجهی که به موسیقی بنده می‌شود، برایم جذاب است. فکر می‌کنم این یک همدلی متقابل است؛ چرا که من هم از موسیقی ترکیه و آثار هنرمندان این کشور لذت می‌برم. شماری از هموطنان ما هم در ترکیه زندگی می‌کنند و در شهر نیز شاهد حضور آنها هستیم و باعث می‌شود ما در ترکیه چندان احساس غریبگی نکنیم. از مردم ممنونم و به نفس آنها زنده‌ام. او که در حاشیه کنسرتش در سالن کنگره خلیج استانبول با شبکه «آنادولو» گفتگو می‌کرد، از انتشار آلبوم جدیدش خبر داد و اظهار کرد: آلبومی با اسناد یکسرو پورناظری آماده انتشار داریم که قرار است، به زودی منتشر شود. این اثر تقریباً ۳ سال پیش ضبط شده بود و اکنون در مرحله میکس قرار دارد.

شجریان که مدتی پیش کنسرت «رنگ صدا» را در تهران روی صحنه برده بود، در کنسرت ترکیه نیز قطعاتی مثل «گذار سر به سینه من»، «پر کن پیاله را»، «مرغ سحر» و «رلف بر باد مده» را اجرا کرد و این در حالی بود که آرش گوران رهبری ارکستر این هنرمند را بر عهده داشت.

قطب بگویید محمود کیانوش!

و قصه‌ای»، «در آن‌جا هیچ‌کس نبود»، «این آقا کی باشند؟»، «و بلا آمد و شفا آمد»، «حرف و سکوت»، «برف و خون»، «غواص و ماهی»، «در آفاق نفس» و «در طلاس لغزنده».

ملت پنج‌درصدی ممکن است شاعری باشد که کتاب‌های او در پانصد یا هزار نسخه، آن هم معمولاً با کمک مالی «شورای هنر»، منتشر شود؛ اما آکادمی سوئد او را شایسته دریافت جایزه نوبل تشخیص بدهد. او درباره شبه‌کتاب‌ها نیز گفته بود: «نوشتن و نشر دادن شبه کتابی که انسان را تا مرتبه خور و خواب و خشم و شهوت پایین بیاورد و از او همبازی‌ای برای میمون‌ها بسازد، از هرویین‌فروشی به مراتب بدتر است؛ چون شبه کتاب می‌تواند نسل جوان جامعه را که امید آینده هر ملتی است، از حقیقت‌جویی و آرمان‌خواهی دور کند، از اندیشه در چونی و چرایی و وضعیت اجتماعی باز دارد، به رویه «باری به هر جهت» گذاردن زندگی و تن دادن به خفت برای کسب لذت‌های جسمانی عادت بدهد و در درازمدت جامعه را در مسیر تباهی ارزش‌های انسانی بیاندازد، و این اعتیادی است که می‌تواند پنهانی ذهن و روح اکثریت جوانان جامعه را دگرگون کند و جهان‌بینی آن‌ها را از نور معرفت خالی کند؛ اعتیادی است که پی بردن به وجود و ماهیت آن دشوار است و ترک آن از ترک هرویین دشوارتر.»

از آثار محمود کیانوش می‌توان به این‌ها اشاره کرد: «شعر کودک در ایران» - در زمینه نقد -، داستان: «آدم یا روپاه» (۱۳۴۸)، «دهکده نو» (۱۳۴۸)، «از بالای پله جهلم» (۱۳۵۶)، شعر: «زبان چیژه‌ا» (۱۳۵۰)، «طوطی سبز هندی» (۱۳۵۶)، «نونک‌طلاي نقره‌بال» (۱۳۵۶)، «باغ ستاره‌ها» (۱۳۵۶)، «بچه‌های جهان» (۱۳۵۶)، «طاق هفت‌رنگ» (۱۳۵۸)، «آفتاب خانه ما» (۱۳۵۸)، «شبستان»، «ساده و غمناک»، «شکوفه حیرت»، «شباویز»، «ماه و ماهی در چشمه باد»، «آب‌های خسته»، «مرد گرفتار»، «غصه‌ای

^[1] فقط بگویید محمود کیانوش، غیر از این، هیچ لقب و عنوانی نمی‌خواهم

^[2] این عنوان‌ها را بدهید به آن‌هایی که لقب و عنوان‌دوست هستند

^[3] به گزارش ایسنا، محمود کیانوش متولد ۱۳ شهریور ۱۳۱۳ در مشهد، بنیان‌گذار شعر کودک و نوجوان به شکل امروزی شناخته می‌شود و از او با عنوان‌هایی چون پدر شعر کودک، رودکی شعر کودک، نیمای شعر کودک و … یاد می‌کنند؛ هرچند او دوست داشت او را فقط با شعر کودک به یاد بیاورند و در توضیحی درباره لقب پیشکسوت شعر کودک ایران که به او نسبت داده شده، گفته بود: «لقب بزرگی به من داده‌اند؛ اما این‌گونه نیست. باید بگویم، یک روز جهان‌گردی که در سیر و شناخت پهنه‌های هستی و تاریخ انسانی بود، از روستایی می‌گذشت و چپه‌ها را دید که می‌خواهند ببینند، بشناسند، آواز بخوانند، برقصند، شاد باشند و زندگی بیرون مرزی و بین‌المللی در مدتی برای آن‌ها ترانه‌هایی خواند و برخاست و رفت. اما همچنان در سیر پهنه‌های هستی و تاریخ انسان بود. عنوان بزرگی را که به من در ایران بخشیده‌اند، پس بگیرد. فقط بگویید محمود کیانوش. غیر از این، هیچ لقب و عنوانی نمی‌خواهم، این عنوان‌ها را بدهید به آن‌هایی که لقب و عنوان‌دوست هستند.»

^[4] او از نیمه دهه ۵۰ به انگلستان مهاجرت کرد و تا زمانی که در قید حیات بود (۲۳ دی‌ماه ۱۳۹۹) در آنجا زندگی می‌کرد و کتاب می‌نوشت که گاه در ایران و گاه در خارج از ایران منتشر می‌شد؛ «در سال‌هایی که در لندن زندگی می‌کنم کتاب‌هایی نوشته‌ام که چندتایی از آن‌ها در خارج چاپ شده است؛ اما نویسنده ایرانی مثل نویسنده هر جای دیگر جهان در اصل برای